

Hukuk usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonları raporları (M. Meclisi : 1/340; C. Senatosu : 1/59)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 449)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1853*

9 . 2 . 1972

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 7 . 2 . 1972 tarihli 36 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu tasarı 29 . 5 . 1970 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 21. 1; 4, 7 . 2 . 1972 tarihli 31, 35 ve 36 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 449)

Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet
Komisyonu
Esas No. : 1/59
Karar No. : 3*

23 . 2 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 7 Şubat 1972 tarihli 36 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 9 Şubat 1972 tarihli ve 1853 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun 23 Şubat 1972 tarihli Birleşiminde Adalet Bakanlığı temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 1 Mart 1954 tarihinde La Haye'de akdedilen Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunmasını öngörmektedir.

Hukukî ve ticarî konularda adli evrakın tebliğinde, istinabelerin yapılmasında, teminat akçesi yatırılmadan muafiyette, kararların tenfizinde, adli müzaharetten faydalanma ve nüfus örneklerinin verilmesinde Âkîd Devletler arasında işbirliğinde bulunulmasını gerçekleştiren 17 Temmuz 1905 tarihli Hukuk Usulü Sözleşmesinin, zamanımızın ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir hüviyete kavuşturulmasını temin etmek maksadı ile Milletlerarası Hususi Hukuk Konferansı VII nci toplantısında, «eşitlik» ve «Âkîd Devlet vatandaşları arasında ayırdedici işlem yapılmaması» nı temel ilke olarak benimsiyen yeni bir sözleşme kabul etmiştir.

Arz edilen temel ilkeler üzerine kurulu olup, belirtilen esasları ihtiva eden ve 33 maddeden meydana gelen ve Avrupalılararası hukukî münasebetlerin gelişmesinde yararlı sonuçlar doğuracağı ve vatandaşlarımıza hukukî işlemlerinde diğer Âkîd Devletler ülkelerinde birçok kolaylıklar sağlayacağı amaç ve inancı ile ülkemizin de katıldığı sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair işbu tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncu maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Gereği için Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Bu kanunda

Başkan ve Sözcü

Samsun
R. Rendeci

Ağrı
S. Türkmen

Artvin
F. Alpaslan

Bursa
Ş. Kayalar

Hatay
M. Delivelî

Mardin
A. Bayar

Rize
O. M. Agun

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Aydın

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Karar No. : 4
Esas No. : 1/59

4 . 3 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 7 Şubat 1972 tarihli 36 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Hukuk Usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı Millet Meclisi Başkanlığının 9 Şubat 1972 tarihli ve 1853 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun Şubat 1972 tarihli Birleşiminde Dışişleri ve Adalet bakanlıkları temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, La Haye'de 1 Mart 1954 tarihinde akdedilen Hukuk Usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunmasını öngörmektedir.

17 Temmuz 1905 tarihli Hukuk Usulü Sözleşmesinin hukukî ve ticarî konularda adli evrakın tebliği, istinabelerin yapılması, teminat akçesi yatırılmadan muafiyet, kararların tenfizi, adli müzaharetten faydalanma ve nüfus örneklerinin verilmesi konularına ilişkin hükümleri zamanın ihtiyaçlarına uygun bir hüviyete kavuşturulmak üzere Milletlerarası Hususi Hukuk Konferansının La Haye'de yapılan VII nci toplantısında, «Eşitlik» ve «Âkîd Devlet vatandaşları arasında ayırdedici işlem yapılmaması» temel ilkeler olarak benimsenerek yeniden düzenlenmiş ve kabul edilmiştir.

Avrupa Konseyi Üyesi olan memleketimiz de sözü edilen sözleşmenin Avrupalılararası hukukî münasebetlerin gelişmesinde faydalı bir rol oynayacağına ve vatandaşlarımıza hukukî işlemlerinde diğer Âkîd Devletler ülkelerinde birçok kolaylıklar sağlayacağı mülâhazası ile bu sözleşmeye katılmaya karar vermiş ve sözleşmeyi imzalamıştır.

Arz edilen temel ilkeler üzerine kurulu olup, 33 maddeden meydana gelen ve belirtilen esasları ihtiva eden sözleşmenin imzalanmasının uygun bulunduğuna dair olan işbu tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 nci maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III - Tasarının mahiyeti gözetilerek Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da karar altına alınmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Bursa <i>i. S. Çağlayangil</i>	Başkanvekili Ankara <i>H. O. Bekata</i>	Kâtip Manisa <i>O. Karaosmanoğlu</i>	Üye Niğde <i>H. A. Göktürk</i>
Üye Samsun <i>F. Tevetoğlu</i>	Üye Ankara <i>M. Vural</i>	Üye Bursa <i>S. Ural</i>	Üye Tabii Üye <i>A. Yıldız</i>
Üye Tekirdağ <i>C. Tarlan</i>			

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1 Mart 1954 tarihinde La Haye'de akdedilen Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ, TURİZM VE TANITMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

HUKUK USULÜNE DAİR SÖZLEŞME

İşbu sözleşmeyi imza eden devletler;

Hukuk Usulüne dair 17 Temmuz 1905 sözleşmesine, tecrübenin ilham ettiği ıslahatı ilâve etmek istediklerinden;

Bu mevzuda yeni bir sözleşme akdine karar vermişler ve aşağıdaki hükümler hakkında mutabık kalmışlardır :

I - Adli ve gayriadli evrakın tebliği :

Madde : 1

Hukukî veya ticari mevzuda Âkîd Devletlerde, yabancı memleketlerde bulunan kimselere yapılacak tebligat, talebeden Devletin konsolosu tarafından talebe muhatabolan Devletin tâyin edeceği makama yapılacak talep üzerine yapılır. Evrakın sâdir olduğu makam, tarafların isim ve sıfatlarını alacak olanın adresini, bahis mevzuu evrakın mahiyetini muhtevi talep, talebe muhatap makamın diliyle yazılmış olmalıdır. Bu makam tebliğin yapıldığını ispat eden veya tebliğin yapılmasına engel olan olayı bildiren vesikayı konsolosa gönderecektir.

Konsolosun talebi ile ilgili olarak meydana çıkacak güçlükler diplomatik yoldan halledilecektir.

Âkîd her Devlet, diğer Âkîd Devletlere bildireceği bir tebliğ ile, 1 nci fıkrada zikrolunan hususları ihtiva eden ve ülkesinde yapılacak olan tebligat talebinin kendisine diplomatik yoldan gönderilmesini isteyebilir.

Yukardaki hükümler, Âkîd iki Devletin kendi makamları arasında doğrudan doğruya muhabere yapmak için anlaşmalarına mâni olamaz.

Madde : 2

Tebliğ, talebedilen Devletin kanunlarına göre yetkili makam eliyle yapılacaktır. Bu makam, tebligatı 3 ncü maddede derpiş edilen haller müstesna, evrakı iradesiyle kabul eden tebliğ edilecek şahsa vermekle iktifa edebilir.

Madde : 3

Tebliğ edilecek evrak iki nüsha olarak talebe eklenir. Eğer tebliğ edilecek evrak müracaat olunan Devletin dilinde veya alâkalı iki Devlet arasında kabul edilmiş bir dilde yazılmış ise veya bu dillerden birine tercümesi eklenmiş, ise, müracaat edilen Devlet, talepte istenmiş ise, bu gibi tebliğlerin icrası için kanunlarının derpiş ettiği şekilde veya bu kanunlara aykırı olmamak şartıyla hususi bir şekilde tebligat yapılacaktır. Eğer böyle bir istek yoksa müracaat edilen Devlet tebligatı evvelâ 2 nci maddenin ahkâmına göre yapmaya çalışır.

Aksine dair bir anlaşma olmadığı takdirde, yukardaki fıkranın derpiş ettiği tercüme, müracaat eden Devletin diplomasi memuru veya konsolosu ve müracaat edilen Devletin yeminli tercümanı tarafından tasdik edilir.

Madde : 4

1, 2 ve 3 ncü maddelerde derpiş edilen, tebligatın icrası ancak ülkesi üzerinde tebligat yapılacak Devlet tarafından bunun hâkimiyet veya güvenliğini haleldar edecek mahiyette olduğuna hükmedilirse reddedebilir.

Madde : 5

Tebliğatin ispatı, ya tebliğ edilecek şahsın tarih ve imza attığı bir makbuzla veya müracaat edilen Devletin makamlarının, olayı, tebliğin şekil ve tarihini tesbit eden tasdikli bir vesika ile yapılır.

Makbuz veya tasdikli vesika tebliğ edilecek evrakın suretlerinden birisinin üzerinde bulunacak veya buna eklenecektir.

Madde : 6

Yukarıdaki maddelerin hükümleri :

1. Evrakın yabancı memlekette bulunan alâkahılara doğrudan doğruya posta ile gönderilmesi hakkında ;

2. Alâkahıların tebligatı, doğrudan doğruya evrakın gönderildiği memleketin noterleri veya salâhiyetli memurları vasıtasıyla yaptırılmaları hakkına ;

3. Her Devlet için yabancı memlekette bulunan kimselere tebligatı, diplomasi memurları veya konsolosları vasıtası ile doğrudan doğruya yaptırma hakkına ;

Halel getirmez.

Bu hallerin her birinde, derpiş olunan hak, ancak alâkalı Devletler arasındaki sözleşmeler bunu kabul etmişse veya sözleşme olmaması halinde, ülkesi üzerinde tebligat yapılacak Devlet buna mümanaat etmezse, kullanılabilir. Bu Devlet, fıkra 1 nci numara 3 teki hallerde evrak, müracaat eden Devletin vatandaşlarından birisine tazyiksiz tebliğ edilecekse buna mümanaat etmez.

Madde : 7

Tebliğatlar, ne mahiyette olursa olsun, vergi veya masraf tediyesine yol açmazlar. Bununla beraber aksine bir anlaşma mevcudolmadığı takdirde, müracaat olunan Devlet, müracaat eden devletten, bir Noterin müdahalesi yüzünden veya madde 3 te derpiş edilen hususi bir şekilde kullanılması ile ilgili hususla gelen masrafların tediyesini istemek hakkına sahip olacaktır.

II - İstinabeler :

Madde : 8

Hukukî veya ticari konuda bir Âkîd Devletin adli makamları kendi kanunlarının hükümleri gereğince istinabe ile, diğer bir Âkîd Devletin salâhiyetli makamlarına, salâhiyetleri sahasında, bir soruşturma veya diğer adli bir muamelenin icrasını istemek üzere, müracaat edebilecektir.

Madde : 9

İstinabe varakaları müracaat eden Devletin konsolosu tarafından müracaat edilen Devletin tâyin edeceği makama verilir. Bu makam istinabenin yerine getirildiğini tesbit eden veya bunun icrasına mâni olan hali bildiren vesikayı konsolosa gönderecektir.

Bu göndermede karşılaşılabilecek bütün güçlükler diplomatik yoldan halledilecektir.

Her Âkîd Devlet, diğer Âkîd Devletlere yapacağı bir tebliğle ülkesi üzerinde icra olunacak istinabelerin diplomatik yoldan gönderilmesini istediğini bildirebilir.

Yukarıdaki hükümler iki Âkîd Devletin salâhiyetli makamları arasında, istinabelerin doğrudan doğruya gönderilmesini kabul hususunda anlaşmalarına mâni teşkil etmez.

Madde : 10

Aksine bir anlaşma olmadıkça, istinabe, ya müracaat edilen makamın dilinde veya alâkalı iki Devlet arasında tesbit edilmiş olan dilde yazılmış olacak yahut da buna bu iki dilden birisinde yapılmış ve müracaat eden Devletin bir diplomasi memuru veya konsolosu veya müracaat edilen Devletin yeminli tercümanı tarafından tasdik edilmiş bir tercüme eklenecektir.

Madde : 11

İstinabenin gönderildiği adli makam bunu müracaat edilen Devletin makamlarının bir istinabesini veya alâkalı taraflardan birisinin bu maksatla yaptığı müracaatı yerine getirmek için kullandığı tazyik vasıtalarının aynı kullanarak, icra etmeye mecbur olacaktır. Dâvadaki tarafların huzura çağırılmaları bahis mevzuu olduğu zaman bu tazyik yollarının kullanılması şart değildir.

Müracaat eden makam, talebettiği takdirde, alâkalı tarafın ispatı vücut edebilmesi için, istenilen muamelenin yapılacağı tarih ve yer hakkında malûmat verilecektir.

İstinabenin icrası ancak :

1. — Vesikanın hakikiliği tesbit edilmemişse,
2. — Müracaat edilen Devlette istinabenin icrası adli makamların salâhiyetleri dışında kalıyorsa,
3. — Ülkesi üzerinde istinabenin icra edileceği devlet bunun, hâkimiyeti veya güvenliğine hâlel getirecek mahiyette olduğuna kaani olursa; reddedilebilir.

Madde : 12

Müracaat olunan makamın salâhiyetsizliği halinde istinabe varakası res'en aynı devletin salâhiyetli makamına, bu devletin kanunlarının hükümlerine göre, gönderilecektir.

Madde : 13

Müracaat edilen makam tarafından istinabenin icra edilmediği bütün hallerde bu makam, müracaatı yapan makamı, 11 nci maddenin derpiş ettiği halde istinabenin icra edilmemesinin sebeplerini ve 12 nci maddenin derpiş ettiği halde de istinabenin havale edildiği makamı bildirerek, derhal haberdar edecektir.

Madde : 14

Bir istinabeyi icra eden adli makam, takibedilecek şekil hakkında memleketinin kanunlarını tatbik edecektir.

Bununla beraber, müracaat eden makam hususi bir şekil kullanılmasını isterse, bu şekil müracaat edilen devletin kanunlarına aykırı değilse yerine getirilir.

Madde : 15

Yukardaki maddelerin hükümleri, her devlet için eğer alâkalı devletler arasındaki anlaşmalar bunu kabul ediyor veya ülkesi üzerinde istinabenin icra olunacağı devlet buna mümanaat etmiyorsa, istinabeyi doğrudan doğruya diplomasi memurları veya konsolosları vasıtasıyla icra ettirmesine engel olmazlar.

Madde : 16

İstinabenin icrası, her ne mahiyette olursa olsun, vergi ve sair masraf tediyesine yol açmazlar.

Bununla beraber, aksine bir anlaşma yapılmamışsa, müracaat olunan devlet, müracaat eden devletten şahitlere ve eksperlere ödenen ücretlerle şahitlerin rızalarıyla huzura çıkmamaları yüzünden bir noterin müdahalesi sebebiyle yapılan masrafların veya madde 14. fıkra 2 nin tatbikinden doğması muhtemel olan masrafların ödenmesini isteyebilir.

III - Caution Judicatum Solvi : (Teminat Akçesi)

Madde : 17

Âkîd Devletlerden birisinde ikamet eden ve diğer bir devlet mahkemeleri huzurunda dâvacı veya müdahil olarak bulunan Âkîd bir Devletin vatandaşlarından yabancı olmaları veya o memle-

kette ikametgâh veya meskenleri bulunmaması sebebiyle, ne isim altında olursa olsun, her hangi bir teminat veya depozito istenemez.

Aynı kaide mahkeme masraflarını karşılamak için dâvacı veya müdahilden istenen tediyata da tatbik olunacaktır.

Âkîd Devletlerin, vatandaşlarının ikamet şartı olmaksızın teminat akçesinden veya mahkeme masrafları karşılığı tediyattan muaf tutulmalarını derpiş ettikleri sözleşmeler tatbik olunmaya devam edilecektir.

Madde : 18

Âkîd Devletlerden birisinde, 17 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkraları mucibince veya dâvanın açıldığı devletin kanunları mucibince teminat, depozite veya masraf tediyatından muaf tutulmuş olan dâvacı veya müdahili mahkeme masraflarını ödemeye mahkûm eden hükümler diplomatik yoldan yapılan talep üzerine diğer Âkîd Devletlerin her birinde salâhiyetli makam tarafından meccanen kabili icra hale getirilecektir.

Aynı kaide mahkeme masraflarının sonradan tesbit olunduğu mahkeme kararlarına da tatbik olunacaktır.

Yukardaki hükümler iki Âkîd Devletin aralarında, alâkalı tarafın kararın tenfizini doğrudan doğruya istemesini sağlamak için anlaşmalarına mâni teşkil etmez.

Madde : 19

Mahkeme masraflarına dair kararlar, mahkûm olan tarafın icrasının yapılacağı memleketin kanunlarına uygun olarak, temyizi müstesna, taraflar dinlenmeden kabili icra olarak ilân edileceklerdir.

Tenfiz talebi üzerine karar vermeye salâhiyetli makam şunları tatbikle iktifa edecektir.

1. İlâm, mahkûmiyet kararının verildiği memleketin kanunlarına göre, hakikiliğini kabul için lüzumlu olan şartları bir araya getiriyor mu;

2. Karar, aynı kanuna göre katiyet kesbetmiş midir;

3. Kararın hüküm fıkrası müracaat olunan makamın dilinde veya alâkalı iki devlet arasında tesbit edilen dilde yazılmış mıdır veya bu dillerden birisine yapılmış ve bir anlaşma mevcut değilse, müracaat eden devletin, diplomasi veya memuru veya konsolosu veya müracaat eden devletin yeminli tercümanı tarafından tasdik edilmiş tercümesi ekli midir.

2 nci fıkranın 1 ve 2 numaralarının derpiş ettiği şartları yerine getirmek için müracaat eden devletin salâhiyetli makamının kararın katiyet kesbetmiş olduğunu bildiren bir beyanı veya kararın katiyet kesbettiğini tesbit edecek mahiyetteki musaddak evrakın ibrazı kâfi gelecektir. Aksi bir anlaşma olmadığı takdirde; yukarda bahsi geçen makamının salâhiyeti, müracaat eden devletin adliyesindeki en yüksek memur tarafından tatbik edilecektir. Sözü edilen beyan evrak veya fıkra 2, numara 3 ün ihtiva ettiği kaideye göre tanzim veya tercüme edilecektir.

Tenfiz talebi hakkında karar vermeye salâhiyetli olan makam, aynı zamanda alâkalı taraf da bunu isterse, 2 nci fıkranın 3 ncü numarasının istihdaf ettiği tasdik, tercüme, imza tasdiki masraflarının yekûnunu tesbit edecektir. Bu masraflar mahkeme masrafı olarak kabul edilecektir.

IV. - Meccani adli müzaharet :

Madde : 20

Hukukî ve ticari konularda Âkîd Devletler vatandaşları, diğer bütün Âkîd Devletlerin vatandaşları gibi, adli müzaharetin talebolunduğu devletin kanunlarına uyarak, adli müzaharettten istifade edeceklerdir.

İdari konuda adli müzaharetin mevcut olduğu devletlerde, yukardaki fıkranın derpiş ettiği hükümler, bu konuda salâhiyetli mahkemelere arz edilen işlere de tatbik olunacaktır.

Madde : 21

Bütün hallerde fakrû hal ilmühaberi veya beyanı yabancı mütat ikametgâhının bulunduğu yerin makamları tarafından verilecek veya alınacaktır. Veya bu makamlar olmazsa halen ikametgâhının bulunduğu yer makamları tarafından verilecek veya alınacaktır. Bu son makamların Âkîd bir Devlete aidolmamaları ve bu neviden ilmühaber veya beyanname almamaları veya vermemele-ri hallerinde yabancı mütatın aidolduğu memleketin diplomasi memuru veya konsolosu tarafından verilen veya alınan bir ilmühaber veya beyanname kâfi gelecektir.

Eğer talebeden, müracaatın yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa fakrû hal ilmühaberi veya beyannamesi vesikanın gösterildiği memleketin diplomasi memuru veya konsolosu tarafından meccanen tasdik edilecektir.

Madde : 22

Fakrû hal ilmühaberini vermeye veya beyannameyi almaya salâhiyetli olan makam, diğer Âkîd Devletler makamlarından müracaatı yapanın varlık durumu hakkında malûmat istiyebilir.

Meccani adlî müzaharet talebi hakkında karar vermeye memur edilen makam salâhiyeti hudutları içinde ilmühaberleri, beyannameleri ve kendisine verilen malûmatı kontrol etmek veya kâfi bilgi sahibi olabilmek için tamamlayıcı malûmat istemek hakkını muhafaza edecektir.

Madde : 23

Eğer fakir olan kimse meccani adlî müzaharetin isteneceği memleketten başka bir memlekette işe, adlî müzaharet teminine mâtufluk olan ve talebin tahkikine faydalı olabilecek ilmühaberlerinin, beyannamelerin ve icabında diğer müsbit evrakın ekli bulunduğu talebi, memleketinin konsolosu tarafından işbu talep hakkında karar vermesi için salâhiyetli makama veya talebin tahkik edileceği devletin tâyin edeceği makama verilebilecektir.

9 ncü maddenin 2, 3 ve 4 ncü fıkralarının ve 10 ve 12 ncü maddelerin ihtiva ettiği, istinabeleri, alâkadar eden hükümler adlî müzaharet teminine mâtufluk dilekçelerin ve bunların eklerinin gönderilmesine de tatbik edilebileceklerdir.

Madde : 24

Adlî müzaharet Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşına yapılmışsa, dâvasına dair olan ve bu devletlerden birisinde, hangi şekilde olursa olsun, icra olunacak tebligat, müracaat eden devletin müracaat ettiği devlete her hangi bir masraf ödemesine yol açmayacaktır.

Eksperlere ödenen tazminat hariç, istinabeler için durum aynıdır.

V. - Nüfus kayıt örneklerinin meccanen verilmesi :

Madde : 25

Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşları olan fakirler, vatandaşlarla aynı şartlar altında nüfus kayıt örneklerini meccanen elde edebileceklerdir Evlenmeleri için lüzumlu olan evrak Âkîd Devletlerin diplomasi memurları veya konsolosları tarafından meccamen tasdik edilecektir.

VI. - Tazyik hapsi :

Madde : 26

İsterse icra vasıtası, ister sadece muhafaza tedbiri olarak kullanılmış olsun, tazyik hapsi hukukî veya ticarî konuda, vatandaşta tatbik olunmadığı hallerde Âkîd Devletlerden birisinin vatandaş olan yabancıya tatbik edilemeyecektir. Tazyik hapsinin kaldırılmasını temin için, memlekette oturan bir vatandaşın öne süreceği bir olay, bu olay yabancı memlekette vukua gelmiş olsa dâhi, Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşına lehine aynı neticeyi doğurmalıdır.

VII - Nihai hükümler :

Madde : 27

İşbu Sözleşme Milletlerarası Hususi Hukuk Konferansının Yedinci İçtima devresinde temsil edilmiş devletlerin imzalarına açıktır.

Tasdik edilecek ve tasdik vesikaları Holanda Hariciye Vekâletine tevdi edilecektir.

Her tasdik evrakının tevdiinde bir zabıt tutulacak, bunun tasdikli bir sureti diplomatik yoldan mümzi devletlerin her birine gönderilecektir.

Madde : 28

İşbu Sözleşme, madde 27, fıkra 2 nin derpiş ettiği şekilde 4 ncü tasdik vesikasının tevdiinden 60 gün sonra meriyete girecektir.

Sonradan tasdik eden mümzi devletler için Sözleşme tasdik evrakının tevdi tarihinden 60 gün sonra meriyete girecektir.

Madde : 29

İşbu Sözleşme, tasdik eden Devletlerin münasebetlerinde, La Haye'de 17 Temmuz 1905 te imzalanmış olan Hukuk Muhakemeleri Usulüne dair Sözleşmenin yerini tutacaktır.

Madde : 30

İşbu Sözleşme, Âkîd Devletlerin anavatan topraklarına kendiliğinden tatbik edilir.

Eğer Âkîd bir Devlet bunun milletlerarası münasebetlerini kendisinin temin ettiği diğer bütün ülkelerde veya bu ülkelerden bâzılarında tatbik edilmesini istiyorsa, bu husustaki niyetini Holanda Hariciye Vekâletine tevdi edeceği bir beyan ile bildirecektir. Holanda Hariciye Vekâleti de bunun tasdikli bir suretini diplomatik yoldan Âkîd Devletlerin her birisine gönderecektir.

Sözleşme bu bildiriden sonra altı ay içinde itiraz etmiyen Devletlerle milletlerarası münasebetleri bahis mevzuu devlet tarafından temin edilen ve kendileri için beyan yapılan ülke veya ülkeler arasındaki münasebetlere tatbik olunacaktır.

Madde : 31

Konfransın 7 nci içtima devresinde temsil edilmemiş olan her Devlet, İşbu Sözleşmeye katılmaya kabul edilebilir. Ancak bu katılmanın Holanda Hükümeti tarafından bildirilmesinden itibaren altı ay zarfında Sözleşmeyi tasdik etmiş bir devlet veya birkaç devletin itiraz etmemiş olması lâzımdır. Katılma 27 nci maddenin 2 nci fıkrasının derpiş ettiği şekilde olacaktır.

Bittabi katılmalar ancak işbu Sözleşmenin 28 nci maddesinin 1 nci fıkrası mucibince meriyete girmesinden sonra vâkı olabilir.

Madde : 32

Her Âkîd Devlet, işbu Sözleşmeyi imza veya tasdik ederken veya ona katılırken, 17 nci maddenin, Âkîd Devletlerin kendi ülkesinde, ikamet eden vatandaşıma tatbikini tahdidetmek hakkını muhafaza edebilir.

Yukardaki fıkranın derpiş ettiği hakkı kullanmış olan Devlet, 17 nci maddenin diğer Âkîd Devletler tarafından ancak mahkemeleri huzuruna dâvacı veya müdahil olarak çıkacağı ülkede oturan vatandaşlarına tatbikini isteyebilir.

İşbu Sözleşmenin 28 nci maddesinin 1 nci fıkrasında bildirilen tarihten itibaren beş sene müddetle devam edecektir.

Bu müddet, Sözleşmeyi sonradan tasdik eden veya buna katılan devletler için dahi bu tarihten itibaren başlayacaktır.

Sözleşme fesih ihbarı vâkı olmadığı takdirde her beş senede bir zimnen yenilenecektir. İhbar, müddetin bitmesinden en az altı ay evvel, Holanda Hariciye Vekâletine gönderilecektir. Hariciye Vekâleti de bunu bütün diğer Âkıl Devletlere bildirecektir.

İhbar, 30 ncu maddenin 2 nci fıkrasına tevfikan yapılmış bir beyanda işaret edilecek olan ülkeye veya bu ülkelerden bâzılarına inhisar ettirilebilir.

İhbar, ancak bunu tebliğ eden devlet için muteber olacaktır. Sözleşme diğer Âkıl Devletler için meriyette kalacaktır.

Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak salâhiyet verilmiş aşağıdaki imza sahipleri işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

1 Mart 1954 te La Heye'de Holanda Hükümetinin arşivlerinde muhafaza edilecek olan ve mu-saddak bir sureti diplomatik yoldan, La Heye Milletlerarası Hususi Hukuk Konferansının 7 nci içt-imai devresinde temsil edilmiş olan devletlere gönderilecek olan bir tek nüsha halinde tanzim kılınmıştır.

